

Neem de pen ter hand!

Editoriaal

Luc Van de Ven

Beste lezer,

U hebt nu het eerste nummer van de vijfde jaargang van 'Senior. Tijdschrift voor kwaliteitsvolle ouderenzorg' in uw handen. Bij het ingaan van dit lustrumjaar willen we uiteraard u als lezer bedanken voor uw interesse. Maar daarnaast gaat onze dank zeker ook uit naar de vele auteurs die een bijdrage hebben geleverd en het gaat – dit vervult ons met vreugde – om professionele hulpverleners van verschillende disciplines. En wij willen dit zo zeker houden. In het volle besef dat het schrijven van een artikel wel wat werk met zich meebrengt, durven we hier toch een oproep doen aan de vele creatieve, ondernemende hulpverleners in de ouderenzorg die boeiende initiatieven op poten zetten, om hun bevindingen via Senior te delen met alle collega's in Vlaanderen en Nederland. Aarzel niet en kruipt in uw pen! En als u toch een lichte aarzeling ervaart, neem dan contact met ons op... want we weten dat vele mensen vele interessante dingen te vertellen hebben. Zoals u ook in dit nummer zult ervaren.

En we zetten deze vijfde jaargang meer dan goed in. Zo bespreken **Hilde Delameillieure** en **Herman Wauters** in een eerste hoofdartikel de problematiek van eenzaamheid bij mantelzorgers van personen met dementie. We weten dat dit probleem echt wel aandacht verdient: mantelzorgers in het algemeen, maar bij uitstek mantelzorgers van personen met dementie, behoren immers bij de risicogroepen voor eenzaamheid bij senioren... maar ook bij mensen van middelbare leeftijd, en jongvolwassenen. Het is daarbij overigens meer dan eens een vergeten, ook door de directe omgeving onvoldoende erkend probleem.

In een tweede hoofdartikel gaat **Anne Nobels** dieper in op de ervaringen met seksueel geweld tijdens het leven bij 70-plussers. Zij bespreekt onder andere de hoge prevalenties in deze, maar staat ook stil bij de vaststelling dat er nog steeds relatief weinig aandacht is voor ouderen in het beleid en de klinische praktijk, inzake preventie van en reactie op seksueel geweld. Komt

daarbij dat ondanks de belangrijke impact van seksueel geweld op de mentale gezondheid, de grote meerderheid van oudere slachtoffers nog nooit over zijn ervaringen met seksueel geweld heeft gepraat of professionele hulp heeft gezocht. Maar daarnaast blijft dit helaas ook voor vele professionele hulpverleners toch nog een taboe, terwijl wij weten dat voor ouderen het 'op verhaal kunnen komen' voor de mentale gezondheid van het grootste belang is.

Christel Geerts en **collega's** brengen de doelgerichte zorg onder de aandacht. Het gaat hierbij om zorg die niet in de eerste plaats uitsluitend vertrekt vanuit de bevindingen en doelen van de professionele hulpverlener, maar vooral vanuit de levensdoelen, wensen en dromen van de betrokken senioren. In het artikel worden enkele handvatten aangereikt om deze doelen op het spoor te komen.

In het vierde hoofdartikel bespreken **Koen Ponsaerts** en **Isaac Warlop** de werking van het team 'Oudreach' dat instaat voor de mobiele zorg voor ouderen met een ernstige psychiatrische aandoening. Ze vertrekken hierbij vanuit het FACT-model, met de nadruk op een flexibele attitude, een assertieve opstelling en aandacht voor de 'belangrijke derden'. Uiteraard komen ook zij uit bij vragen over autonomie en het ongewild in stand houden of installeren van een zekere afhankelijkheid.

In de rubriek 'Uit de praktijk' bespreken **Zoë Junius** en **Sarah Merabai** het initiatief 'Vier het Leven', of anders uitgedrukt '4hetleven'. In dit initiatief gaan vrijwilligers minder mobiele senioren begeleiden naar culturele activiteiten die door de ouderen zelf zijn uitgekozen, waarbij men zorgt voor het vervoer en de begeleiding

Luc Van de Ven, hoofdredacteur van *Senior*, is klinisch ouderenpsycholoog, verbonden aan de Dienst Ouderenpsychiatrie van het Universitair Psychiatrisch Centrum van de KU Leuven.

op de locatie zelf. Het is een boeiend initiatief dat een bijdrage kan leveren in de preventie van vereenzaming.

Geert Messiaen houdt in 'Fa Kruis, de kritische noot' een pleidooi voor een echte participatie van senioren aan de landelijke, Europese en plaatselijke verkiezingen die in België dit jaar op het programma staan. Om de ouderenzorg bekwaam te hertekenen moeten ouderen op een verkiesbare plaats op de lijsten staan. Daarnaast benoemt hij de problemen met de hospitalisatieverzekering en de bankautomaten.

Er komen ook twee boekrecensies aan bod. **Evi Goris** bespreekt de dichtbundel 'Momentopnamen', waarin **Hilde Van Leemput** inkijk geeft in de wijze waarop ze het uitdovende leven van haar moeder heeft beleefd. **An Verbrugghe** heeft zich gebogen over het boek: 'Verdriet bij ouderen. Behandeling en begeleiding van droefheid, rouw en depressie'. Dit boek is de weergave van het Congres Ouderenzorg dat in mei 2023 door een uitgebreid publiek werd gevolgd.

In 'De stand der wetenschap' bespreekt **Charlotte Brys** de zogenaamde 'Blue Zones', deze plekken op aarde waar mensen erg lang en in een goede gezondheid leven. Ze inventariseert de hypothesen over de factoren die hierbij een rol spelen. Daarna gaat **Margot Van Cauwenberge** dieper in op de psychomotore symptomen bij depressie. Ze licht de studie waaraan ze participeert toe, een onderzoek dat een volgende stap kan zijn in een beter begrip voor en behandeling van psychomotore stoornissen. Ten slotte volgt er een oproep aan senioren om deel te nemen aan een **onderzoek over verlies van spiermassa en spierkracht**.

In dit maartnummer willen we uiteraard ook het volgende **Congres Ouderenzorg (Antwerpen, 16 mei 2024)** aankondigen met het thema: 'Nabijheid en intimiteit. Uitdagingen voor elke professionele hulpverlener in de ouderenzorg'. Bekijk het programma en leg het graag ook voor aan uw collega's.

➤ Inhoud

EDITORIAAL

Neem de pen ter hand!

1

Luc Van de Ven

ARTIKELS

Hoezo eenzaam, ze is er toch nog?

3

Over eenzaamheid bij mantelzorgers van personen met dementie

Hilde Delameillieure & Herman Wauters

Als tijd niet alle wonden heelt

70-plussers over hun ervaringen met seksueel geweld tijdens het leven

9

Anne Nobels

Alle doelen gericht op doelgerichte zorg

16

Christel Geerts, Lotte Vanneste, Marilyn Veraart, Hanne Bossuyt & Patricia De Vriendt

Mobiele zorg voor ouderen met een ernstige psychiatrische aandoening in Vlaanderen

Bruggen bouwen tussen kennis en zorg

22

Koen Ponsaerts & Isaac Warlop

UIT DE PRAKTIJK

Vier het Leven ('4hetleven')

31

Zoë Junius & Sarah Merabai

FA KRUIS, DE KRITISCHE NOOT

33

Geert Messiaen

BOEKBESPREKINGEN

Dichtbundel 'Momentopnamen'

35

Evi Goris

Verdriet bij ouderen

Behandeling en begeleiding van droefheid, rouw en depressie

36

An Verbrugghe

DE STAND DER WETENSCHAP

De Blue Zones®: lang en gezond ouder worden

38

Charlotte Brys

Psychomotore symptomen bij depressie op

hoge leeftijd: een miskende bewegingsstoornis

41

Margot Van Cauwenberge

Onderzoek over verlies van spiermassa en spierkracht

43

KU Leuven & UZ Leuven

BIJEENKOMSTEN

44

Congres Ouderenzorg 'Nabijheid en intimiteit'